

πλάκα

πλάκα, η, ουσ. [<μσν. πλάκα <αρχ. πλάξ], η πλάκα. **1.** η ταφόπετρα: «πάνω στην πλάκα του έγραψαν τ' όνομά του και την ημερομηνία θανάτου του». **2.** δίσκος γραμμοφώνου: «έχει τη μανία να κάνει συλλογή πλάκες με παλιά τραγούδια». (Λαϊκό τραγούδι: *βάλε μια καινούρια πλάκα, ταβερνιάρη, στο πικάπ, φέρε ένα κιλό κρασάκι, να το πιούμ' οι δυο μαζί· μόνο εκείνος που γλεντάει ξέρ' αληθινά να ζει*). **3.** όροφος πολυκατοικίας: «έχω ολόκληρη την πλάκα». **4.** ακτινογραφία: «στην πλάκα φαίνεται καθαρά το κάταγμα που έχω στο πόδι μου». **5.** (στη γλώσσα των ναρκωτικών) ποσότητα συσκευασμένου χασισιού: «αν θέλεις να κάνεις κάνα τσιγαράκι, πήγαινε στον τάδε, γιατί έχει ολόκληρη πλάκα». **6.** (σε παλιότερες εποχές) ο ατομικός πίνακας που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές αντί τετραδίου. **7.** πειραχτικό αστείο και η κατάσταση του γέλιου που προέρχεται από αυτό, το καλαμπούρι: «στην παρέα μας δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς πλάκα». Υποκορ. **πλακίτσα, η** (βλ. λ.) κ. **πλακούλα, η** κ. **πλακάκι, το** (βλ. λ.). Μεγεθ. **πλακάρα, η** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 58 φρ.)·

- *άσ' την πλάκα, βλ. φρ. κόφ' την πλάκα·*

- *βγάζω πλάκα ή βγάζω πλάκες, βγάζω ακτινογραφία μέρος ή όργανο του σώματός μου για να διαγνώσει ο αρμόδιος γιατρός σε ποια κατάσταση βρίσκεται: «πάω να βγάλω πλάκες τα πνευμόνια μου, γιατί νιώθω μεγάλη δυσκολία στην αναπνοή μου»·*

- *για πλάκα ή για την πλάκα, α.* μόνο και μόνο για να δημιουργηθεί αστεία κατάσταση: «του πέταξε για πλάκα ένα ποτήρι νερό». **β.** όχι σοβαρά: «δε μας απασχολούσε τίποτα το σπουδαίο και κουβεντιάζαμε για πλάκα»·

- *για πλάκα ή για την πλάκα ή για την πλάκα μου, για προσωπική μου ευχαρίστηση: «κάποτε είχε πει χίλια δυο για μένα αλλά για την πλάκα μου τον βοήθησα». (Λαϊκό τραγούδι: *κι ακόμα με απείλησες κι αυτή μου τη ζωή! Μα 'γω, τρελή, για πλάκα μου την καίω και την κάπα μου και τότε γράψ' αλίμονο, αχάριστη ζωή!*). Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *έτσι*. Τις φορές που λέγεται με επιθετική διάθεση στο συνομιλητή μας, η φρ. κλείνει με το *εσένα τι σε κόφτει* ή το *εσένα τι σε νοιάζει* ή το *εσύ τι ενδιαφέρεσαι* ή το *εσύ γιατί ενδιαφέρεσαι*, για να συνεχίσει πολλές φορές και με το *δικηγόρο σε βάλαμε; ή το δικηγόρο σε βάλανε(;)·* «γιατί τον ενοχλείς τον άνθρωπο; Έτσι για την πλάκα μου, εσένα δικηγόρο σε βάλανε;»·*

- *δε σηκώνω πλάκα ή δε σηκώνω πλάκες, δε δέχομαι να δημιουργούν αστείες καταστάσεις σε βάρος μου, δε δέχομαι αστεία, είμαι σοβαρός, αυστηρός: «μην κάνεις πολλά αστεία μαζί του, γιατί δε σηκώνει πλάκες»·*

- *δεν κάνω πλάκα, δεν αστειεύομαι, σοβαρολογώ: «τα πράγματα έγιναν έτσι ακριβώς όπως στα λέω, και θέλω να με πιστέψεις, γιατί δεν κάνω πλάκα»·*

- *δουλειά της πλάκας ή της πλάκας δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#)·*

- *έγινε πλάκα, δημιουργήθηκε αστεία κατάσταση: «έγινε πλάκα, μόλις έπεσε ο άλλος με το καινούριο του κουστούμι μέσα στις λάσπες»·*

- *είναι πλάκα, (για γυναίκες) είναι το κορμί της χωρίς καμπύλες, ιδίως χωρίς καθόλου στήθος, καθόλου βυζιά: «έχει όμορφο προσωπάκι, αλλά κατά τ' άλλα είναι πλάκα». Συνήθως συνοδεύεται από χειρονομία με την παλάμη σε θέση παράλληλη με το στήθος να κατεβαίνει κάθετα από το λαιμό μέχρι την κοιλιά, σε αντιδιαστολή με την περίπτωση που η γυναίκα έχει αναπτυγμένο στήθος, γιατί τότε και οι δυο οι παλάμες κατεβαίνουν από το ύψος του στήθους προς την κοιλιά και κάνουν μια καμπυλωτή κίνηση προς τα έξω, υπονοώντας τα βυζιά·*

- *είναι πλάκα, (για ρόδες) είναι τελείως ξεφούσκωτη: «σταμάτησα ν' αλλάξω τη δεξιά μπροστινή ρόδα του αυτοκινήτου μου, γιατί ήταν πλάκα || η μπροστινή ρόδα του ποδηλάτου είναι πλάκα»·*

- *έχει πλάκα! ή έχει πλάκα να..., α.* εξορκισμός να μη συμβεί το αντίθετο από αυτό που μας συμφέρει ή από αυτό που περιμένουμε: «έχει πλάκα να μην υπογράψει το συμβόλαιο!». **β.** ευχή να συμβεί αυτό που περιμένουμε ή αυτό που ποθούμε: «έχει πλάκα να μου πέσει το λαχείο!»·

- έχει πλάκα, **α.** (για πρόσωπα) έχει την ικανότητα να προκαλεί το γέλιο στην παρέα: «όλοι τον θέλουν στην παρέα τους, γιατί έχει πλάκα αυτός ο άνθρωπος». **β.** δεν είναι σοβαρός, δεν τον παίρνει κανείς στα σοβαρά: «κάθεσαι κι εσύ σαν μικρό παιδί και τον πιστεύεις. Αφού έχει πλάκα ο άνθρωπος». **γ.** (για θεάματα) είναι ευχάριστο, προκαλεί το γέλιο: «να πας να δεις την τάδε ταινία, γιατί έχει πολύ πλάκα»·

- έχει πλάκα τα γαλόνια, **α.** είναι πολύ ικανός στην τέχνη ή στο επάγγελμα για το οποίο κουβεντιάζουμε: «στο 'χω πει πως, αν έχεις πρόβλημα με τ' αυτοκίνητό σου, πήγαινε στον τάδε μηχανικό που έχει πλάκα τα γαλόνια». **β.** είναι ανώτατος αξιωματικός: «ας μην ήταν ο θεός του που έχει πλάκα τα γαλόνια, και σου 'λεγα 'γω αν θα 'παιρνε κάθε τόσο άδεια!». Και στις δυο περιπτώσεις η φρ. συνοδεύεται από χειρονομία με την παλάμη να χτυπάει το πάνω μέρος του ώμου, στο σημείο εκείνο που βρίσκεται η επωμίδα των αξιωματικών, υπονοώντας τα γαλόνια·

- έχει πλάκα τα παράσημα, βλ. φρ. έχει πλάκα τα γαλόνια. (Τραγούδι: το 'χω πάρει απόφαση να 'σαι στη ζωή μου η βαθιά πληγή μου από δω και μπρος. **Πλάκα τα παράσημα τα 'χω** γω παιδί μου θα 'μαι μοναχή μου νύφη και γαμπρός)·

- η πλάκα είναι που... ή η πλάκα είναι ότι..., δηλώνει τη δυσαρέσκεια ή τη δυσφορία μας πάνω σε κάποιο θέμα ή κατάσταση που δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια ή που είναι αντίθετη προς την επιθυμία μας: «η πλάκα είναι που πήρε τα λεφτά και υποστηρίζει πως δεν τα πήρε || θέλουμε να πάμε εκδρομή, αλλά η πλάκα είναι ότι δε βοηθάει ο καιρός»·

- θα πάθεις και την πλάκα σου, επιτείνει την παρακάτω έννοια·

- θα πάθεις πλάκα ή θα πάθεις την πλάκα σου, θα εντυπωσιαστείς πάρα πολύ από κάτι καλό ή κακό: «μόλις δεις τι γυναικάρια συνοδεύει ο φίλος σου, θα πάθεις την πλάκα σου || οδηγούσε τέτοιο αυτοκίνητο, που έπαθα πλάκα μόλις τον είδα»·

- θα πάθεις την πλάκα της ζωής σου, επιτείνει την παραπάνω έννοια·

- κάνει δουλειά της πλάκας ή κάνει της πλάκας δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#)·

- κάνω μια πλάκα, ξαφνιάζω δυσάρεστα κάποιον, τον κοψοχολιάζω, σκαρώνω απάτη σε βάρος κάποιου: «του 'κανα μια πλάκα, που θα τη θυμάται για καιρό και θα φεύγει μακριά, κάθε φορά που θα με βλέπει! || μη συνεργαστείς μαζί του, γιατί έκανε του τάδε μια πλάκα κι έχασε όλα του τα λεφτά»·

- κάνω πλάκα, **α.** αστείζομαι, κοροϊδεύω, πειράζω: «σε παρακαλώ, μη μου κάνεις πλάκα, γιατί είμαι στενοχωρημένος». **β.** δε μιλώ σοβαρά: «στην αρχή με πήγε τρεις τριανταμιά μ' αυτό που είπε, αλλά στο τέλος κατάλαβα ότι κάνει πλάκα, κι ησύχασα». **γ.** ευχαριστιέμαι, διασκεδάζω με κάτι: «πάνε να κάνεις πλάκα στο μπαράκι, γιατί είναι όλοι μαζεμένοι κι είναι η ώρα του παιδιού»·

- κάνω πλάκα (σε κάποιον), βλ. φρ. του έκανα πλάκα ή του την έκανα την πλάκα·

- κάνω πλάκες, δημιουργώ φάρσες, δημιουργώ ευχάριστες, αστείες καταστάσεις, ιδίως μέσα σε μια παρέα (λέγεται και για τηλεφωνικές φάρσες): «καλά που έχουμε και τον τάδε στην παρέα μας και κάνει κάθε τόσο μερικές πλάκες για να γελάμε || τα πρωινά που λείπουμε απ' το σπίτι, κάθεται ο γιος μου μπροστά στο τηλέφωνο και κάνει πλάκες σ' όλο τον κόσμο»·

- κάνω την πλάκα μου, κάνω αυτό που μου αρέσει, αυτό που με ευχαριστεί: «όταν πρόκειται να κάνω την πλάκα μου, δε λογαριάζω πόσα χρήματα θα ξοδέψω»·

- κάνω τρελές πλάκες, δημιουργώ για την παρέα μου καταστάσεις πολύ διασκεδαστικές: «όταν έχει κέφια ο άτιμος, κάνει τρελές πλάκες και το ευχαριστιόμαστε όλοι μέσα στην παρέα μας»·

- κάνω χοντρές πλάκες, βλ. φρ. κάνω τρελές πλάκες· βλ. και φρ. παθαίνω χοντρή πλάκα·

- *κόφ' την πλάκα!* ή *κόψ' την πλάκα!* έκφραση αμφισβήτησης, απορίας ή θαυμασμού για κάτι που μας ανακοινώνει κάποιος: «ο τάδε αγόρασε καινούριο αυτοκίνητο. -Κόψ' την πλάκα, αυτός μέχρι χτες δεν είχε να φάει!»·
- *κόφ' την πλάκα* ή *κόψ' την πλάκα*, συμβουλευτική ή απειλητική προτροπή σε κάποιον να πάψει να αστειεύεται σε βάρος μας: «έλα, κόφ' την πλάκα, γιατί το παρατράβηξες»·
- *να πάθεις και την πλάκα σου*, βλ. φρ. *θα πάθεις και την πλάκα σου*·
- *να πάθεις πλάκα* ή *να πάθεις την πλάκα σου*, βλ. φρ. *θα πάθεις πλάκα* ή *θα πάθεις την πλάκα σου*·
- *να πάθεις την πλάκα της ζωής σου*, βλ. φρ. *θα πάθεις την πλάκα της ζωής σου*·
- *παθαίνω και την πλάκα μου*, επιτείνει την παρακάτω έννοια·
- *παθαίνω πλάκα* ή *παθαίνω την πλάκα μου*, **α.** εκπλήσσομαι, εντυπωσιάζομαι από κάτι καλό ή κακό: «συνόδευε τέτοια γυναικάρια, που έπαθα πλάκα || μόλις τον είδα μέσα στην καινούρια αυτοκινητάρα του, έπαθα πλάκα || έπαθα πλάκα μόλις αντίκρισα την αθλιότητα στην οποία ζούσαν». **β.** φοβάμαι, τρομάζω: «έπαθα την πλάκα μου, μόλις τους είδα και τους δυο να 'ρχονται καταπάνω μου και το 'βαλα στα πόδια». Συνών. *παθαίνω ζαβλαμά*·
- *παθαίνω την πλάκα της ζωής μου*, επιτείνει την παραπάνω έννοια· βλ. και φρ. *παθαίνω χοντρή πλάκα*·
- *παθαίνω χοντρή πλάκα*, **α.** υφίσταμαι πολύ δυσάρεστη κατάσταση: «έπαθα χοντρή πλάκα, όταν έμαθα πως μέσα στο πούλμαν που τράκαρε ήταν κι ο γιος μου». **β.** παθαίνω μεγάλη ζημιά: «με την υποτίμηση της δραχμής έπαθα χοντρή πλάκα, γιατί δεν πρόλαβα να αλλάξω τα λεφτά μου σε δολάρια»· βλ. και φρ. *παθαίνω και την πλάκα μου*·
- *πλάκα μας κάνεις;* ή *πλάκα μου κάνεις;* έκφραση απορίας, αλλά και με επιθετική διάθεση, όταν αντιλαμβανόμαστε πως κάποιος επιδιώκει να μας ξεγελάσει, να μας εξαπατήσει ή να μας κοροϊδέψει: «καθώς ερχόμουν είδα τον τάδε. -Πλάκα μου κάνεις; Αυτός λείπει στο εξωτερικό». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *καλά τώρα* και άλλες φορές, η φρ. κλείνει με το *τώρα*. (Λαϊκό τραγούδι: **τώρα πλάκα μου κάνεις** ή **σοβαρολογείς**). Ο πλ. και όταν το άτομο αναφέρεται μόνο στον εαυτό του·
- *πλάκα ο ένας, πλάκα ο άλλος*, βλ. συνηθέστ. *πλάκα στην πλάκα*·
- *πλάκα πλάκα*, χωρίς να το περιμένει κανείς πως θα συμβεί, γιατί το θεωρούσε απίθανο και επιπλέον το κοροϊδευε, το ειρωνευόταν, αλλά στο τέλος αυτό πραγματοποιήθηκε: «δεν τον πίστεψε κανένας, όταν μας ανακοίνωσε πως θα κόψει το τσιγάρο, αλλά πλάκα πλάκα το 'κοψε και μας κούφανε!»·
- *πλάκα στην πλάκα*, κάνοντας διαδοχικά αστεία: «πλάκα στην πλάκα, στο τέλος παρεξηγήθηκαν κι ήταν έτοιμοι να πλακωθούν στο ξύλο»·
- *πλάκα τα γαλόνια!* (*ενν. έχει*), βλ. φρ. *έχει πλάκα τα γαλόνια*·
- *ρίχνω πλάκα*, χύνω μπετόν αρμέ σε ειδικά καλούπια για να κατασκευάσω το δάπεδο του κάθε ορόφου σε μια πολυκατοικία: «αύριο ρίχνω πλάκα στον τέταρτο»· βλ. και φρ. *το ρίχνω στην πλάκα*·
- *σπάω πλάκα* ή *σπάω την πλάκα μου*, **α.** διασκεδάζω με τα ανέκδοτα, τα αστεία, τα καλαμπούρια που λέει κάποιος: «σπάμε μεγάλη πλάκα, κάθε φορά που μας λέει ο τάδε ανέκδοτα». **β.** γελώ, διασκεδάζω με τα παθήματα κάποιου, με τη διακωμώδηση κάποιου χωρίς αυτός να το αντιλαμβάνεται: «τον είχε στριμώξει ο αδερφός της γκόμενάς του στη γωνιά κι εμείς βλέπαμε από μακριά και σπάζαμε πλάκα». **γ.** δεν κάνω τίποτα ουσιαστικό, χάνω τον καιρό μου, τεμπελιάζω: «εμείς σκοτωνόμαστε στη δουλειά κι αυτός σπάει την πλάκα του»·
- *της πλάκας*, **α.** (για πρόσωπα ή πράγματα) χωρίς καμιά σπουδαιότητα, χωρίς καμιά αξία: «διαδίδει πως είναι βιομήχανος, αλλά είναι της πλάκας, γιατί έχει μια ασήμαντη βιοτεχνία || αν θέλουμε να πάει η ομάδα μας

μπροστά, δεν πρέπει να κάνουμε μεταγραφές της πλάκας || έδωσε ένα σωρό λεφτά κι αγόρασε μια βιντεοκάμερα της πλάκας». **β.** (για θεατρικά, κινηματογραφικά, λογοτεχνικά ή άλλα καλλιτεχνικά έργα) χωρίς κανένα ενδιαφέρον, χωρίς καμιά σπουδαιότητα ή αξία: «μην πας να δεις το τάδε έργο, γιατί είναι της πλάκας || έγραψε κι αυτός ένα βιβλίο της πλάκας και περνιέται για συγγραφέας»·

- το γυρίζω στην πλάκα, βλ. φρ. το ρίχνω στην πλάκα·

- το κάνω (για) πλάκα, κάνω κάτι μόνο και μόνο για να διασκεδάσω την ομήγυρη ή για να δημιουργήσω πρόβλημα σε κάποιον, ώστε να γελάσουμε σε βάρος του: «θα του πω πως έπιασε το σπίτι του φωτιά, αλλά μην τρομάξετε, γιατί θα το κάνω για πλάκα»·

- το παίρνω στην πλάκα, βλ. φρ. το ρίχνω στην πλάκα·

- το ρίχνω στην πλάκα, δεν αντιμετωπίζω κάποιον ή κάτι με σοβαρότητα: «εγώ σε συμβουλεύω μια ώρα για το καλό σου κι εσύ το ρίχνεις στην πλάκα || μην το ρίχνεις στην πλάκα, γιατί τα πράγματα άλλαξαν και πρέπει να προσέχεις»· βλ. και φρ. ρίχνω πλάκα·

- τον κάνω πλάκα, είναι άνθρωπος που μου προκαλεί ευχάριστη διάθεση, που με διασκεδάζει, που είναι της αρεσκείας μου: «το μεγάλο τον αδερφό του δεν έτυχε να τον γνωρίσω, αλλά τον πιο μικρό τον κάνω πολύ πλάκα»·

- τον ρήμαξα στις πλάκες, βλ. συνηθέστ. τον τρέλανα στις πλάκες·

- τον σκέπασε η (μαύρη) πλάκα, πέθανε: «πάει καιρός που τον σκέπασε η μαύρη πλάκα»·

- τον τάραξα στις πλάκες, βλ. φρ. τον τρέλανα στις πλάκες·

- τον τρέλανα στις πλάκες, του σκάρωσα πολλές απανωτές φάρσες ή τον κορόιδεψα επανειλημμένα πολύ άγρια: «όποτε με βλέπει, αλλάζει δρόμο, γιατί θυμάται πως, όταν ήμασταν στο στρατό, τον τρέλανα στις πλάκες»·

- του έκανα πλάκα ή του την έκανα την πλάκα, με λόγια ή πράξεις δημιούργησα κάτι δυσάρεστο σε βάρος του, τον κορόιδεψα, τον ξεγέλασα, τον εξαπάτησα: «απ' τη στιγμή που περνιόταν για πιο μάγκας από μένα, του την έκανα την πλάκα και τώρα το φυσάει και δεν κρυώνει». (Λαϊκό τραγούδι: *ι αν αντιμιλήσεις και δεν θα μ' ακολουθήσεις, θα σου κάνω πλάκα απ' τις λίγες, μαυρομάτα!*)·

- του σκάρωσα πλάκα ή του τη σκάρωσα την πλάκα, βλ. φρ. του έκανα την πλάκα·

- του την έσκασα την πλάκα, βλ. φρ. του την έκανα την πλάκα. (Λαϊκό τραγούδι: **σου τη σκάσανε την πλάκα**, σαν να ήσουν πρωτάρης, κάτσε τώρα στη φυλάκα μισαδάκι να φουμάρεις)·

- τρελές πλάκες, καταστάσεις πολύ διασκεδαστικές: «χτες βράδυ στην παρέα μας είχαμε τρελές πλάκες»·

- χοντρές πλάκες, βλ. φρ. τρελές πλάκες·

- χωρίς πλάκα, σοβαρότατα, αληθέστατα: «χωρίς πλάκα, σου λέω, αποφάσισα να παντρευτώ || χωρίς πλάκα, είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα»·